

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ І ЖУРНАЛІСТИКИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ТАВРІЙСЬКІ ФІЛОЛОГІЧНІ
НАУКОВІ ЧИТАННЯ

27-28 січня 2017 р.

м. Київ

Kravchenko A.S. Nature of consciousness in the novel «Andrew's Brain» by E.L. Doctorow	54
Михилєв А.Д. Новеллы Пьера Буля и Грэма Грина о похищении парижских монументов	57
Прушковська І.В. Поезія Бірхан Кескін у турецькому літературному контексті.....	61
Тендітна Н.М., Слепцова В.Ю. Образ жаби у казках народів світу	65
НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ	
Артёмко И.А. О семантико-стилистических особенностях «братского» социолекта американской студенческой молодёжи	69
Бортник С.Б. Питання професійно орієнтованого навчання іноземної (англійської) мови у підготовці фахівців туристичної індустрії	73
Братель О.М. Особливості художньої картини світу	76
Волковінська О.В. Комунікативні стратегії захисту власного іміджу (гендерний аспект) на матеріалі англомовного інтерв'ю	80
Глушук-Олея Г.І. Релігійні реалії та біблійні персонажі на позначення негативної оцінки та заперечення в іспанській мові	84
Деркевич Н.А. Особливості твірних іменникових основ для похідних дієслів	88
Изотова Н.П. Интертекстуальна гра в романах Дж. М. Кутзее: лінгвостилістичний аспект	92
Кичан Т. О. Гендерна лінгвістична стереотипізація (на матеріалі серіалу «Друзі»).....	96
Ладченко М.М. До проблеми збагачення словникового складу німецької розмовної мови	99
Лектоваров К.С. Разновекторный концепт <i>SECURITY</i>	103
Lobas I.A. Gender expressions in English fairy tales	107
Науменко Л.П. Комунікативно-прагматична модель англомовного бізнес-дискурсу.....	110

Просвіннікова Я.М. Художні порівняння: предметні порівняння VS порівняння-ситуації (на матеріалі англомовних віршованих текстів канадської поезії).....	114
Редька І.А. Поетика <i>подиву</i> на межі доцентричного сходження образних просторів у вірші: лінгвокогнітивний аспект.....	118
Федюк Л.С., Дерев'яно О.А. Лінгвокультурний концепт «традиційний одяг» історичних провінцій Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії	121
Шулик І.М. Взаємодія стилістичних засобів синтаксису в непрямих мовленнєвих актах у художньому дискурсі Патріка Вайта	126
НАПРЯМ 4. ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО	
Артёмцев О.В. Особливості відтворення концептуальних характеристик сучасного німецького екологічного дискурсу українською мовою	130
Дем'янчук Ю.І. Приклад розробки спеціалізованого словника	133
Кузенко Г.М. Глобалізація і локалізація як перекладознавчий феномен	136
Синьгуб С.В. Жанрова адаптація перекладацьких прийомів: доперекладацький аналіз тексту	140
Чикайло І.В. Переклад і міжкультурна комунікація	143
НАПРЯМ 5. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ	
Кабіна Ю.Г. Особливості функціонування художнього парадоксу у п'єсі У. Шекспіра «Гамлет».....	147
НАПРЯМ 6. ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО	
Динь О.В. Українська картвелологія кінця XX – початку XXI століття	151
Савченко З.В. Доба козаччини в українській та зарубіжній поезії доби романтизму: інваріанти художньої інтерпретації.....	155

Редька І.А.,

докторант, доцент кафедри германської філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

ПОЕТИКА ПОДИВУ НА МЕЖІ ДОЦЕНТРИЧНОГО СХОДЖЕННЯ ОБРАЗНИХ ПРОСТОРІВ У ВІРШІ: ЛІНГВОКОГНІ- ТИВНИЙ АСПЕКТ

Емотіологія є однією із вируючих проблематикою галузей дослідження у сучасній англомовній філології. Серед ключових тем, що розробляються у цій царині, є *емотивність поетичного тексту* (Miall D., Tsur R.), суть якої вбачається у скерованості стилістичних засобів вірша на відтворення емоційних структур, пережитих автором, із метою передачі подібних вражень читачеві.

Вербальне відтворення комплексу пережитих емоційних структур у вірші саме по собі видається неможливим без конструювання автором у творі образного простору (або просторів у розумінні Лотмана Ю.М., див. напр., [4]), ситуативна подієвість якого має потенціал передачі відповідних внутрішніх переживань ліричного суб'єкта.

Під «образним простором» розуміємо протяжність поетичного тексту, на якій злагоджено (без суперечностей) взаємодіють поетичні образи на створення певної емотивної домінанти. Образний простір, який протидіє іншому образному просторові, є йому антиномічним. Відповідно образний простір, що підсилює або доповнює інший образний простір, наявний у тексті, називатимемо «комплементарним».

Комплементарні образні простори мають точку «гравітації» в тексті, що забезпечує їхнє сходження. При цьому на ділянці їхнього сходження виникають емерджентні образи («емерджентний» = стрибкоподібний, зумовлений появою ідеальних сил [1, с. 349]), яким властива функція очуднення. Сходження двох просторів може забезпечуватися метаобразом дзеркала, відтвореним у тексті, який природно об'єднує два простори: реальний і віддзеркалений (у якості останнього можуть виступати простір у дзеркалі, фрагмент довкілля у дзеркалі води, фрагмент довкілля, переломлений у внутрішньому світі ліричного героя тощо).

Сходження двох просторів у вірші є результатом авторського поетичного бачення, а воно, як стверджує Ж. Діді-Юберман, характеризується «розщеплювальністю» (через індивідуальні знання), бентежністю і відкритістю

[2, с. 56]. Стилістичні засоби, що маркують вище згадані емерджентні образи, створюють у тексті *емотивність подиву*.

У психології емоційну реакцію подиву пояснюють як таку, що породжується різкою зміною стимулів, які надходять із довкілля до сенсорних систем індивіда. Іншими словами, зовнішньою причиною для подиву слугує неочікувана подія [3, с. 190]. Функцією емоційної реакції подиву є «очищення» каналів сприйняття, провідних нервових шляхів і підготовка їх до нової активності, відмінної від попередньої [3, с. 195].

Механізми відтворення емоційної структури подиву можна простежити зокрема на основі вірша «Water Picture» [6], написаного американською поетесою Мей Свенсон (1913 – 1989), яка, як відомо [5], експериментувала із формою і змістом художнього образу, вбачаючи в останньому далеко не поверхневе значення.

Аналізований вірш містить поетичний опис фрагменту паркового пейзажу, який фокусується головню на відбитті паркової природи й дійства у дзеркалі води ставка. Тож у вірші наявні два образні простори, які сходяться у точці дзеркала води: 1) реальний (парковий пейзаж в цілому, включно із зображенням у воді, де відображені речі є «тавтологічними» [2, с. 49], або такими, що концептуально дорівнюють самі собі), 2) відображений (відбиток об'єктів фрагменту паркового пейзажу в дзеркалі води, що під впливом авторського поетичного бачення або світосприйняття створюють ефект очуднення).

Образи відображеного фрагменту довкілля створюють ефект очуднення завдяки поєднанню таких ментальних операцій, як 1) операція сприйняття реверсивно зображеного об'єкту, 2) операція комплементарності образу, 3) операція фокусування на частинах образу, 4) операція аналогового мислення.

Розглянемо наявні в аналізованому вірші конфігурації таких операцій детальніше.

Сприйняття реверсивно зображеного об'єкту та його подальша обробка процедурами аналогового мислення автора сприяє появі образів нового виміру, хоча й об'єднуються вони тематикою води. Так, поєднання персоніфікації *Chimneys / are bent legs bouncing / on clouds below* та метафори *A flag / wags like a fishhook / down there in the sky* створює емерджентний, хоча й імплікований образ рибалки (його обриси марковані деталями), неочікувана поява якого створює ефект очуднення.

Операція комплементарності (поєднання образу реального об'єкту із його реверсивним зображенням) створює гештальтний образ, у якому частини навітьки поєднані, що вони чинять супротив будь-якому роз'єданому

сприйняттю [2, с. 32]. Такий образ у контексті аналізованого вірша створює ефект ірреальності, а його та його подальша обробка процедурами аналогового мислення зумовлює появу на рівні тексту розширеної метафори: *The arched stone bridge / is an eye, with underlid / in the water. In its lens / dip crinkled heads / with hats / that don't fall off*. Таким чином сходження двох просторів (реального і відзеркаленого) формує гештальтний образ ока, в якому відображені деталі набувають магичних ознак через відведення на задній план реальної ситуації, що розгортається за законами фізики, і виділення нереальних властивостей об'єктів: *hats / that don't fall off. / Dogs go by, / barking on their backs*.

Поєднання операцій комплементатії, що створює гештальтний образ (цифра 3) та операції аналогового мислення із подальшою операцією попереминого фокусування на верхній і нижній частинах образу *a swan, with twin necks / forming the figure 3 [...] Fondly / hissing, [...] kisses herself* створює ефект коливання між образними просторами, що «розбиває» ірраціональну площину із притаманною їй магією і виводить поетикальність вірша у площину реальності.

Іншим цікавим моментом у аналізованому вірші є те, що межа між образними просторами, що забезпечує їх сходження, має бути недоторканою, оскільки будь-який дотик руйнує магію поетичності. За таких умов емерджентні образи розпадаються на уламки, що своєю чергою маркує емотивний поворот у вірші, або, іншими словами, різкий перехід від емотивності зачарування до фрустрації: *Fondly / hissing, she [the swan] kisses herself, / and all the scene is troubled: / water-windows splinter, / tree-limbs tangle, the bridge / folds like a fan*.

Емотивність *подиву* формується в тексті стрибкоподібно із появою неочікуваних емерджентних образів, які створюються поєднанням низки ментальних операцій згаданих вище. На графічному рівні цьому процесу ще сприяє використання автором анжамбеманів, які маркують відповідну паузацію. В свою чергу вона виконує функцію створення інтриги. Низка емерджентних образів формує емотивність зачарування, а емотивний поворот природно переводить відтворені емоційні структури в русло емотивної фрустрації.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [уклад., і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Диди-Юберман Ж. То, что мы видим, то, что смотрит на нас / Жорж Диди-Юберман: [пер. с фр. А. Шестакова]. – СПб.: Наука, 2001. – 263 с.
3. Изард К.Э. Психология эмоций / К.Э. Изард; [пер. с англ. В. Мисник, А. Татлыбаева]. – СПб.: Питер, 2006. – 464 с.
4. Лотман Ю.М. Анализ поэтического текста: структура стиха / Ю.М. Лотман // О поэтах и поэзии. – СПб., 1996. – С. 116–121.
5. Poetry foundation: May Swenson. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://www.poetryfoundation.org/poems-and-poets/poets/detail/may-swenson>.
6. Swenson M. Water Picture / M. Swenson. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вірша: <https://www.poemhunter.com/poem/water-picture/>.

Федюк Л.Є.,
магістрант

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Дерев'янюк О.А.,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ «ТРАДИЦІЙНИЙ ОДЯГ» ІСТОРИЧНИХ ПРОВІНЦІЙ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

Дослідженням поняття концепту, взаємодії культури і мови займався чимало лінгвістів (С. Аскольдов, Ф. Бацевич, А. Вежицька, С. Воркачов, О. Воробйова, С. Жаботинська, В. Карасик, О. Кубрякова, С. Ляпін, М. Макаров, А. Приходько, З. Попова, О. Селіванова, Г. Слишкін, Ю. Степанов, Й. Стернін та інші). У деяких лінгвістів об'єктом дослідження слугував концепт «одяг» (Т. Ларина (2016), Н. Пророкова, Н. Іванова (2009)), інші розглядали назви одягу (Г. Березовська (2011, 2015), О. Гавадзин (2014), Г. Кокоса (2011), С. Глушецька (2010)). Одяг аналізували і як лексико-семантичне поле, зокрема у порівняльних студіях щодо російської, англій-